

פכים קטנים ...

רנה הרשקוביץ

מכון ויצמן

מה אוכל לספר על גדולתו של האיש, שלא סיפרו כבר אחרים?

אולי רק על מספר פכים קטנים

פישביין הגיע לארץ ולאוניברסיטת תל אביב בשנים שבהן התחלתי להימשך למחקר קוגניטיבי בהוראת המתמטיקה לא זכיתי להיות תלמידתו באופן פורמלי, והצרתי על כך תמיד ראיתי זאת כאחת ההחמצות אשר בגללן הרקע התיאורטי שיש לי, ואף כלי המחקר, אינם שלמים לימים קראתי את עבודותיו וספריו אך הרגשתי החוסר נשארה בעיני

באחד הכינוסים הבינלאומיים הראשונים שהשתתפתי בהם האזנתי להרצאה מופלאה ויפה שלו רעיון רדף רעיון, ודוגמה רדפה דוגמה פתאום חסרה לו מילה השפה לא נשמעה לו פישביין לא עצר בשטף ההרצאה, אמר את המילה בעברית (ואולי בשפה אחרת) בטון של שאלה, מישהו מהקהל זרק לו את תרגומה באנגלית, המילה נאמרה והוא גמא מרחקים הלאה

בקנה אחד עם הרעיונות המתפרצים, היו לו כנראה דעות ברורות מאוד כיצד יש לשים על הרעיונות את רסן הדיסציפלינה המחקרית, במסגרת שהיא קפדנית, מדויקת וברורה, והוא היה מוכן להשקיע הרבה כדי ללמד אחרים ולשכנע אחרים בנכונותן.

כשגמרתי את עבודת הדוקטור (לפני פחות מעשר שנים), צלצל אלי פישביין בטלפון וביקש לערוך אצלי ביקור כדי לשוחח בעניין מסוים התרגשתי כמובן ובילינו מספר שעות נחמדות עם הנרייטה ואורחת נוספת לקראת סוף הביקור התיישבנו שנינו לשיחה נסתבר לי שהוא שופט העבודה

שלי, וכי למרות שהוא מעריך אותה, אין הוא מסכים לאפיון המתודולוגי אשר לפיו היא נעשתה, ושעליו הצהרתי לדעת פישביין, לאפיון כזה פשוט לא היה מקום במחקר נכון הקשבתי לדברי השכנוע שלו, שנאמרו בנעימות ובחכמה, וניסיתי להשתכנע – משום שכל-כך חיבבתי את האיש, וגם משום שהיה זה פישביין, סמכות מחקרית מקרינה כל-כך, ואני הסטודנטית שמחכה לשיפוט

לבסוף נשארנו מחויכים, אך בדעות מחולקות

כשקיבלתי את העבודה, לאחר תהליך השיפוט, לא התבטאו חילוקי הדעות בציון שנתן לי למדתי על פישביין כאדם – מקשיב, ושוקל לגופו של עניין

בשנה שעברה נפגשנו אתו ועם הנרייטה בכנס ה-PME בלהטי שבפינלנד בהזדמנויות שונות כבר שנים שלא ראיתיו מקרין כל כך הרבה חום, שמחת חיים וחודות עבודה ויצירה. הוא סיפר לי על עבודתו ועל הסטודנטים הרבים שיש לו

על מחלתו נודע לי רק ימים מעטים לפני שהלך לעולמו, ולכן מותו הפתיע כל-כך

באנו להנרייטה לניחום אבלים, לאט לאט התאספה שם משפחה גדולה המשפחה האמתית – הבת, החתן והנכדה, והמשפחה המורחבת של סטודנטים ניכר שכולם מכירים זה את זה דיברו על החיים, על הלימודים, על הדאגה המשותפת לפישביין בזמן מחלתו ולהנרייטה בכאבה דיברו ביניהם על יכולת הנתינה המדעית שלו על מסירותו עד לימים האחרונים

חשבת, הצירוף המופלא הזה של אדם וחוקר עשו את פישביין שהיה ינביא בעולמו גם לינביא בעירו, וזו עיר שנשארה מיותרת